

Sustainable Employment Model for Sports Science Graduates

Ali Khaledifard^{1✉} , Seyedeh Nahid Shetab Boushehri² , Sedighe Heydari nejad³
, Amin Khatibi⁴

1. Corresponding Author, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. E-mail: ali_khaledi65@yahoo.com
2. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. Email: nahid3shetab@yahoo.com
3. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. E-mail: heydari_s@scu.ac.ir
4. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. E-mail: khatibi83@yahoo.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received:
3 May 2021
Received in revised form:
4 June 2021
Accepted:
12 July 2021
Published online:
28 April 2023

Keywords:

Graduates,
Higher education,
Sports industry,
Sports science,
Sustainable employment.

ABSTRACT

Introduction: The purpose of this research was to design a sustainable employment model for sports science graduates in Iran.

Methods: The research method was conducted using data-based theory and qualitative approach. The population of the experts was knowledgeable about the research topic. The sampling method was purposeful and theoretical. The data collection method was conducted as full study of previous researches and a deep and open interview. After 16 interviews, the data reached a theoretical saturation. The method used for reliability was the inter-issue agreement. The average agreement on the issue was reported to be 0.82.

Results: The data results from the influence of several factors including causal factors (employment skills, curriculum, needs assessment, development of sports industry and motivational and supportive factors), contextual factors (policy and program planning, economic and financial factors, university relationship with society and industry, professional competence in sports), intervening factors (technological, cultural and social, political factors, reconstruction of sports science, communications and networking) strategies (job search and counseling, internship redesign, privatization and entrepreneurship in the sports industry, removal of legal barriers, responsibility of higher education, attention to new contexts, establishment of a specialized sports organization) and Consequences (individual, economic, cultural-social and sustainable human development).

Conclusion: The obtained model can be used as a basis for employment policymakers among Iran's sports.

Cite this article: Khaledifard, A., Shetabboushehri, S.N., Heydarinejad, S. & Khatibi, Amin. (2023). Sustainable Employment Model for Sports Science Graduates, *Sport Management Journal*, 15(1),177-192.

DOI:<https://doi.org/10.22059/jsm.2021.323161.2716>.

Journal of Sport Management by University of Tehran Press is licensed under CC BY-NC 4.0 | web site: <https://jsm.ut.ac.ir/> | Email: jsm@ut.ac.ir.

Extended Abstract

Introduction

In recent years, the issue of employment and job capabilities of graduates has been classified as a security threat and in conflict with national development. But what has been paid less attention in relation to Iran's labor market is sustainable employment. Sustainable employment is defined as the stability and continuity of job opportunities and supporting people in order to stay and progress in a job. One of the university fields that has a lot of potential in creating employment, but there is a problem of unemployment in it, is the field of sports science. Therefore, the main research question is, what is the model based on the sustainable employment data of Iran's sports science graduates?

Methods

The research method was conducted using a data-based theory and qualitative approach. The population of experts knowledgeable about the research topic. The sampling method was purposeful and theoretical. The data collection method was conducted as a full study of previous researches and a deep and open interview. After 16 interviews, the data reached a theoretical saturation. The method used for reliability was the method of inter-issue agreement. The average agreement on the issue was reported to be 0.82.

Results

Finally, 186 main concepts, 25 sub-categories and 5 main categories were identified. The results of the data indicate the effect of several factors on the sustainable employment of Iranian sports science graduates, which can be attributed to causal factors (employment skills, curriculum, needs assessment, development of sports industry and motivational and supportive factors), contextual factors (policy and program planning, economic and financial factors, university relationship with society and industry, professional competence in sports), intervening factors (technological, cultural and social, political factors, reconstruction of sports science, communications and networking) strategies (job search and counseling, internship redesign, privatization and entrepreneurship in the sports industry, removal of legal barriers, responsibility of higher education, attention to new contexts, establishment of a specialized sports organization) and consequences (individual, economic, cultural-social & sustainable human development).

Conclusion

The low employment rate of sports science graduates in Iran has made the issue of employment become a central one and various programs have been implemented to improve it. Therefore, it is necessary to revise the system of education, guidance and employment of sports science graduates and analyze the employment environment in the country's sports.

It is suggested that due to the increase in the number of sports science students and graduates, more attention should be paid to the quality of employment skills and employability of sports science students and their relationship with the labor demand in the workplace. In addition, the coordination between higher education policies and the fields of employment, science, technology and economy is of great importance.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The authors undertake to follow the ethical guidelines.

Funding: The research was done without using financial resources

Authors' contribution: The authors have contributed equally

Conflict of interest: The authors have no conflicts of interest

Acknowledgments: The researchers express their grateful thanks to all those who cooperated in the implementation of the current study.

الگوی اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی

علی خالدي فرد^۱✉، سیده ناهید شتاب بوشهری^۲، صدیقه حیدری نژاد^۳، امین خطیبی^۴

۱. نویسنده مسئول، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. رایانامه: ali_khaledi65@yahoo.com

۲. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. رایانامه: nahid3shetab@yahoo.com

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. رایانامه: heydari_s@scu.ac.ir

۴. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. khatibi83@yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: اشتغال پایدار، به معنی ثبات و استمرار فرصت‌های شغلی و حمایت از افراد به‌منظور ماندن و پیشرفت در یک شغل تعریف شده است. پژوهش حاضر نیز با هدف طراحی الگوی اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران انجام گرفت.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۳	روش پژوهش: روش تحقیق با استفاده از نظریه داده‌بنیاد و در چارچوب رویکرد کیفی انجام گرفت. جامعه آماری، خبرگان آگاه به موضوع تحقیق بودند. روش نمونه‌گیری نظری بود. برای جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته با خبرگان انجام گرفت. داده‌ها پس از ۱۶ مصاحبه به اشباع نظری رسید. برای سنجش اعتبار، انتقال و تأییدپذیری، یافته‌های پژوهش به مشارکت‌کنندگان ارائه و دیدگاه‌های آنها اعمال شد. از روش توافق درون‌موضوعی برای قابلیت اعتماد استفاده شد که ۰/۸۲ گزارش شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۳/۱۴	یافته‌ها: نتایج داده‌ها حاکی از تأثیر عوامل متعددی بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران است که می‌توان به عوامل علی (مهارت‌های اشتغال، برنامه درسی، نیازسنجی، توسعه صنعت ورزش، انگیزشی و حمایتی)، زمینه‌ای (سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، اقتصادی، ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت، صلاحیت حرفه‌ای در ورزش)، مداخله‌گر (فناوری، فرهنگی - اجتماعی، سیاسی، بازسازی جایگاه علوم ورزشی، ارتباطات و شبکه‌سازی)، راهبردها (جست‌وجوی شغلی، بازطراحی کارآموزی، خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش، رفع موانع قانونی، مسئولیت‌پذیری آموزش عالی، توجه به بسترهای جدید و تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش) و پیامدها (توسعه فردی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و توسعه انسانی پایدار) اشاره کرد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۱	نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های تحقیق، الگوی ارائه‌شده می‌تواند به‌عنوان مبنایی برای اقدامات لازم در ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی مورد استفاده سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران حوزه اشتغال در ورزش قرار گیرد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۲/۰۸	کلیدواژه‌ها: آموزش عالی، اشتغال پایدار، دانش‌آموختگان، صنعت ورزش، علوم ورزشی

استناد: خالدي فرد، علی؛ شتاب بوشهری، سیده ناهید؛ حیدری نژاد، صدیقه؛ و خطیبی، امین (۱۴۰۲). الگوی اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی. نشریه مدیریت ورزشی، (۱) ۱۵، ۱۹۲-۱۷۷. DOI: <https://doi.org/10.22059/jsm.2021.323161.2716>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپی‌رایت کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است. | آدرس نشریه: <https://jrm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jrm@ut.ac.ir

مقدمه

در سال‌های اخیر، موضوع اشتغال و توانمندی‌های شغلی دانش‌آموختگان در زمره تهدیدهای امنیتی و در تقابل با توسعه ملی قرار گرفته است (رضوی و همکاران، ۲۰۲۰). اما آنچه در خصوص بازار کار ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته است، اشتغال پایدار است. اشتغال پایدار، به معنی ثبات و استمرار فرصت‌های شغلی و حمایت از افراد به‌منظور ماندن و پیشرفت در یک شغل تعریف شده است (فیض‌پور و محدث، ۲۰۱۸). در این میان، اشتغال پایدار دانش‌آموختگان آموزش عالی به این معناست که دانش‌آموختگان شغل مناسب خود را پیدا کنند و در شغل خود یادگیرنده، خلاق و نوآور بوده و دارای بهره‌وری لازم در فعالیت مربوطه باشند (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۲۰۱۴). آمارها بیانگر نامناسب بودن نرخ اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است (وزارت عتف، ۲۰۱۹). بنابراین گزارش مرکز آمار ایران (۲۰۲۲)، جمعیت بیکار فارغ‌التحصیل آموزش عالی ۴۰/۹ درصد گزارش شده است. این در حالی است که بخش مهمی از سرمایه‌های ملی صرف آموزش عالی می‌شود و به‌نظر می‌رسد دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها پس از فراغت از تحصیل باید به‌سرعت جذب بازار کار شوند. در این میان، یکی از رشته‌های دانشگاهی که با داشتن پتانسیل فراوان در ایجاد اشتغال، مشکل بیکاری و نبود دورنمایی روشن در زمینه اشتغال در آن وجود دارد، رشته علوم ورزشی است (رضوی و همکاران، ۲۰۲۰). تاکنون آمار دقیق و رسمی از دانش‌آموختگان علوم ورزشی بیکار در کشور ارائه نشده است، اما بر اساس گزارش کارگروه اشتغال در ورزش پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، بیش از ۱۰۰ هزار دانش‌آموخته حوزه علوم ورزشی بیکار در کشور وجود دارد (پژوهشگاه تربیت بدنی، ۲۰۲۲). این در حالی است که بازار جهانی ورزش در سال ۲۰۱۸ به ارزش ۴۸۸/۵ میلیارد دلار رسیده است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۲ به ارزش تقریبی ۶۱۴/۱ میلیارد دلار برسد (کوکولاکاکیس، ۲۰۱۹). به‌عبارتی، صنعت ورزش به‌عنوان یکی از راهکارهای توسعه اقتصادی در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته نقش مهمی در مسائل مالی و اقتصادی دارد (کیم، ۲۰۲۰). از طرفی گزارش وبسایت یورواستات^۳ (۲۰۲۱)، شاغلان حوزه ورزش در ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا را بیش از ۱/۴ میلیون نفر تخمین می‌زند که معادل ۰/۷ درصد از کل اشتغال در اتحادیه اروپاست. به‌نظر می‌رسد نبود تناسب بین فرایندها و برنامه‌های درسی دانشگاه با مهارت‌های مورد نیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل عدم موفقیت دانش‌آموختگان در اشتغال است (علی‌آبادی و سجادی، ۲۰۱۶). از این‌رو اگر میزان آموخته‌ها و بازدهی دانش‌آموختگان علوم ورزشی با نیاز جامعه و بازار کار همخوانی داشته باشد، می‌توان به جذب آنها در مشاغل وابسته به این رشته در جامعه امیدوار بود (رضوی و همکاران، ۲۰۲۰). مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۴) از عدم اثربخشی دانش‌آموختگان به‌دلیل «ضعف نظام اقتصادی، فناوری و نوآوری، ضعف کارآفرینی و مهارت‌های اشتغال‌پذیری، ضعف آموزش عالی و سیاست‌های نامناسب در اقتصاد و اشتغال» خبر داد. رستمی (۲۰۱۶) «عدم تناسب محتوای آموزشی با نیازهای بازار کار، کیفیت پایین دوره‌های کارآموزی، ضعف مشاوره شغلی و عدم حمایت دولت از اشتغال و کارآفرینی» را چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی عنوان کرد. مرادی و دلشاد (۲۰۱۷) به ارتباط معنادار بین کارآموزی با اشتغال دانش‌آموختگان اشاره کردند. درویشان و همکاران (۲۰۱۹) «سواد اطلاعاتی، مسئولیت‌پذیری، کارگروهمی، انجام کار در محیط شغل، استفاده از فناوری نوین، نمایش توانایی‌های خود در شغل» را به‌عنوان مهارت‌های اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان معرفی کردند و از لزوم برگزاری دوره‌های کارآموزی با کیفیت در بازار کار خبر دادند. تجری و همکاران (۲۰۱۹) مؤلفه‌های «برنامه درسی، نیازسنجی، سیاست‌گذاری، اقتصاد، مسئولیت‌پذیری دانشگاه، ارتباطات و شبکه‌سازی، ویژگی‌های شخصیتی، بازسازی جایگاه دانشگاه و علوم تربیتی، تأسیس اتحادیه صنفی، بازطراحی کارورزی، ارتباط دانشگاه با صنعت و بازار هدف و ارائه خدمات مشاوره‌ای» را به‌عنوان مقوله‌های اشتغال‌زایی دانش‌آموختگان معرفی کردند. مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۹) «توسعه آموزش‌های مهارتی، فنی‌و حرفه‌ای، حمایت از کارفرمایان در جذب دانش‌آموختگان، استفاده از حوزه فناوری، ایجاد صندوق سرمایه‌ای و حمایت از استارت‌آپ‌ها» را به‌عنوان راهکارهای اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی پیشنهاد کرد. قربانی و فراهانی (۲۰۱۹) حمایت دولت از سرمایه‌گذاری و خصوصی‌سازی در ورزش را

1. Kokolakis

2. Kim

3. Eurostat

مهم‌ترین عامل ایجاد اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی معرفی کردند. نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) ایجاد و توسعه اکوسیستم کارآفرینی در ورزش را راهبردی مهم در اشتغال و کارآفرینی معرفی کردند. نیازی و همکاران (۲۰۲۰) «خصوصی‌سازی در ورزش و تشکیل تیم‌های متخصص در کارآفرینی» را به‌عنوان راهبردهای توسعه پایدار کارآفرینی ورزشی شناسایی کردند. قربانی و صفری (۲۰۲۰) مفاهیم «رشد صنعت ورزش، حمایت اجتماعی، مالی، عوامل سیاسی، اقتصادی، توسعه ساختاری، دانشی، تعاملات و توسعه انگیزش و کارآفرینی» را به‌عنوان مقوله‌های توسعه مشاغل ورزشی ایران معرفی کردند. از سوی دیگر نصرت و ناز (۲۰۱۸)، در پژوهش خود «مهارت‌های ارتباطی، بین‌فردی، انجام کار تحت فشار، کارگروهی، خودانگیزگی، هدف‌گرا بودن، رهبری، تجزیه و تحلیل، حل مسئله و داشتن شخصیت فعال» را به‌عنوان ده ویژگی مهم اشتغال پایدار دانش‌آموختگان معرفی کردند. راتن^۲ (۲۰۱۹) بازطراحی سیاست‌های ورزشی با ماهیت کارآفرینی و اختصاص منابع مالی به توسعه صنعت ورزش را موجب توسعه مشاغل در ورزش معرفی کرد. هربرت^۳ و همکاران (۲۰۲۰)، مهارت‌های مورد نیاز اشتغال دانش‌آموختگان آموزش عالی را شامل «توسعه مهارت‌های فردی و بین‌فردی، روابط عمومی و فناوری و ارتباطات اطلاعاتی» معرفی کردند. با توجه به وضعیت نامطلوب اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی، لزوم برنامه‌ریزی و سیاستگذاری درست در این بخش نمایان است. به‌طور کلی صنعت ورزش در جهان جایگاهی متنوع برای فعالیت‌های اقتصادی و ایجاد اشتغال پایدار پیدا کرده است. با وجود این پتانسیل در صنعت ورزش و با توجه به نرخ بیکاری در کشور، پیش‌بینی می‌شود که در این حوزه چالش‌هایی وجود دارد. از این‌رو نبود الگوی علمی، ملی و جامع در خصوص اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی موجب سردرگمی در شناخت زمینه‌ها و راهبردهای کلان برای برنامه‌ریزی مناسب در این بخش می‌شود. به‌عبارتی نبود الگوی بومی و مناسب در این زمینه موجب محروم ساختن این قشر تحصیل‌کرده از امتیازات اشتغال‌زایی در ورزش خواهد شد. حال، سؤال اصلی پژوهش این است که الگوی برخاسته از داده‌های اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران چگونه است؟ بنابراین پژوهش حاضر ضمن توجه و تمرکز بر این مسئله، تلاش کرده است تا با نگاهی ملی و جامع، به الگوی بومی در جهت ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران دست یابد تا سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و سایر پژوهشگران مدیریت ورزشی که نیازمند تفکر سیستمی در حوزه اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران هستند، از آن استفاده کنند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی است و به روش نظریه‌سازی داده‌بنیاد با رویکرد نظام‌مند (استراوس و کوربین) انجام گرفته است. در این روش، ابتدا مرحله کدگذاری باز با مفهوم‌سازی داده‌ها شروع شد و با افزایش تعداد مفاهیم، دسته‌بندی مفاهیم مشابه و مقوله‌سازی آغاز شد. پس از شکل گرفتن تعدادی مقوله، مرحله کدگذاری محوری انجام گرفت. با شکل گرفتن اولین تصویر در ذهن پژوهشگر، شکل ابتدایی و اولیه ترسیم و کدگذاری گزینشی و طراحی الگو نیز انجام گرفت و پس از آن این سه مرحله به‌طور همزمان پیگیری شدند تا اشباع نظری حاصل شود. روش تحلیل داده‌ها، پرسش و مقایسه مداوم در قالب انواع کدگذاری‌ها بود. روش جمع‌آوری داده‌ها شامل بررسی ادبیات پژوهش و مصاحبه‌های کیفی نیمه‌سازمان‌یافته (باز و انعطاف‌پذیر) بود. جامعه آماری پژوهش به‌صورت هدفمند و منتخب از میان اعضای نخبگان و سیاستگذاران در موضع اشتغال در ورزش که شامل استادان علوم ورزشی، مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش مانند مدیران عالی در وزارت ورزش و جوانان، کارگروه اشتغال در ورزش و سازمان ورزش شهرداری تهران و مدیران ارشد اجرایی حوزه اشتغال مانند کمیسیون راهبردی مجلس شورای اسلامی کشور بودند (جدول ۲) و نمونه‌گیری تا مرحله اشباع نظری مفاهیم ادامه یافت (مصاحبه با ۱۶ نفر). روایی در پژوهش کیفی، بیشتر بر صحت داده‌ها (روایی درونی) تأکید دارد تا معنایی که در مطالعات کمی به کار می‌رود. اگر مصاحبه‌شوندگان یافته‌های پژوهش را تأیید کنند، می‌توان نسبت به روایی پژوهش بیشتر مطمئن شد.

1. Nusrat & Naz

2. Ratten

3. Herbert

4. Strauss & Corbin

همچنین به منظور بررسی پایایی کدگذاری مصاحبه‌ها از روش پایایی درون موضوعی استفاده شد که بدین منظور از یک دکتری مدیریت ورزشی با سابقه انجام کار کیفی درخواست شد تا با عنوان همکار پژوهش شرکت کند. سپس محقق به کمک همکار، سه مصاحبه را کدگذاری کردند و درصد توافق درون موضوعی با استفاده از فرمول (تعداد کل توافقات $\times 2 \div$ تعداد کل کدها ضریب ۱۰۰) محاسبه شد. با توجه به اینکه پایایی کل ۸۲ درصد محاسبه شد و این میزان پایایی بیش از ۶۰ درصد است، از این رو قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید می‌شود (جدول ۱).

جدول ۱. نتایج پایایی بین دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافق	پایایی
۳	۳۵	۱۵	۰/۸۵
۵	۲۲	۹	۰/۸۱
۱۳	۳۰	۱۲	۰/۸۰
مجموع	۸۷	۳۶	۰/۸۲

یافته‌های پژوهش

ابتدا در جدول ۲ اطلاعات جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان درج می‌شود، سپس به مراحل کدگذاری اطلاعات می‌پردازیم.

جدول ۲. اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه پژوهش

متغیر	ویژگی جمعیت‌شناختی	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۲	۷۵
	زن	۴	۲۵
تحصیلات	دکتری	۱۶	۱۰۰
تخصص	اعضای هیأت علمی علوم ورزشی	۱۰	۶۲
	مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش کشور	۳	۱۹
	مدیران ارشد اجرایی حوزه اشتغال کشور	۳	۱۹

در ادامه به بررسی اطلاعات دریافتی از نمونه موردنظر می‌پردازیم. ابتدا در کدگذاری باز متن مصاحبه‌ها به صورت خط به خط تجزیه و تحلیل شد، سپس جملات نامربوط حذف و مفاهیم کلیدی استخراج و موارد مشابه درهم ادغام شد. در کدگذاری محوری مفاهیم مشابهی که در مرحله کدگذاری بازناسایی شده بودند، دسته‌بندی شدند و بر اساس تقارب و مشابهت مفاهیم، زیرطبقات شکل گرفتند؛ در نهایت، زیرطبقات تشکیل شده بر اساس مدل نظریه بر پایه طبقات اصلی را به وجود آوردند. در مجموع تعداد ۱۸۶ مفهوم اصلی شناسایی شدند که در ۵ مقوله اصلی (طبقه) و ۲۵ مقوله فرعی (زیرطبقه) در قالب جدول ۳، دسته‌بندی شدند.

جدول ۳. مقوله‌های به‌دست‌آمده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی

کدگذاری محوری		کدگذاری باز
طبقه	زیر طبقه	مفهوم
		مهارت‌های فردی مورد نیاز اشتغال مانند: مهارت‌های ارتباطی، سواد اطلاعاتی، مهارت‌های زندگی، آسیب‌های اجتماعی، بهره‌گیری از زبان خارجی، اخلاق حرفه‌ای، کار گروهی، تعهد کاری، روابط عمومی بالا، توسعه فردی و بین فردی، مهارت رهبری، توانایی انجام کار در محیط کار، توانایی ارائه توانایی‌های خود مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مورد نیاز اشتغال مانند: توانایی انجام وظایف ساده و معمولی در ورزش، توانایی کار کردن با ابزار و لوازم ورزشی، توانایی انجام وظایف پیچیده عملی در ورزش، توانایی فنی و تکنیکی بالا، توانایی استفاده از فناوری نوین در ورزش مهارت‌های عمومی مورد نیاز اشتغال مانند: توانایی کارآفرینی، مدیریت کسب و کار، مدیریت زمان، مدیریت اطلاعات، مدیریت دانش، مدیریت حرفه‌ای، خلاقیت و نوآوری در محیط کار، داشتن برنامه‌ریزی صحیح و هدفمند، توانایی خودانگیزی، فناوری ارتباطات و اطلاعات، تفکر انتقادی، بازاریابی و کنترل کیفیت، آشنایی با قوانین کار، مسئله‌یابی و حل مسئله در محیط کار، ایده‌پردازی و ارزیابی ایده‌ها، داشتن آگاهی تجاری، توانایی رزومه‌نویسی و مصاحبه
عوامل علی	مهارت‌های اشتغال	ناهماهنگی محتوای درسی با جامعه و صنعت ورزش بازنگری سرفصل‌های درسی گرایش‌های رشته علوم ورزشی توجه به برنامه درسی مهارتی و کارآمد در علوم ورزشی توجه به مهارت‌های اشتغال‌پذیری و اشتغال‌زایی در برنامه درسی حرکت از دانش نظری صرف به سمت دانش کاربردی آموزش برنامه‌های رایانه‌ای کاربردی در علوم ورزشی آموزش کارآفرینی و راه‌اندازی کسب‌وکار در صنعت ورزش ضعف برنامه درسی در توسعه نوآوری و ایده‌پردازی
	برنامه درسی	شناسایی مناسب بسترهای اشتغال در صنعت ورزش برنامه درسی بر اساس نیازهای جامعه و صنعت ورزش رویکرد تحلیلی به نیازهای صنعت ورزش نیازهای واقعی دانشجویان، جامعه و صنعت ورزش شناسایی شکاف دانشی و مهارتی دانش‌آموختگان در صنعت ورزش ترسیم وضعیت کلی اشتغال و بیکاری دانش‌آموختگان علوم ورزشی توسعه حکمرانی خوب در صنعت ورزش
		افزایش تنوع خدمات و کالاهای ورزشی رشد حوزه فناوری در صنعت ورزش ظرفیت‌های متنوع اشتغال‌زایی در صنعت ورزش تصویب نظام مالکیت فکری در صنعت ورزش اصلاح ساختار صنعت ورزش اصلاح نظام بودجه‌ریزی صنعت ورزش تأمین صندوق‌های غیردولتی ضمانت تجاری‌سازی صنعت ورزش و ایجاد مؤلفه‌های درآمدزایی ایجاد نظام توسعه صنعت ورزش لزوم برندسازی در صنعت ورزش
	توسعه صنعت ورزش	

عوامل انگیزشی و حمایتی	<p>حمایت از دانشجویان کارآفرین و ایده‌پرداز در ورزش ایجاد نظام انگیزشی انجام پژوهش و حل چالش اشتغال در ورزش تخصیص بخشی از اعتبارات دانشکده‌های علوم ورزشی بر اساس اشتغال دانش‌آموختگان تدوین مشوق‌های لازم جهت سرمایه‌گذاری در صنعت ورزش معافیت کارفرمایان از حق بیمه برای جذب دانش‌آموختگان اعطای اعتبارات و تخفیف‌های مالیاتی به مراکز ورزشی حمایت از ایده‌های نوآورانه دانش‌آموختگان در اشتغال‌زایی</p>
سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی	<p>عدم تطابق اسناد بالادستی با سیاست‌های اشتغال دانش‌آموختگان فقدان متولی مشخص پیگیری امور اشتغال در ورزش عدم ارائه خط‌مشی کارآفرینی در سند چشم‌انداز ورزش طرح جامع تأسیس مراکز سنجش، مشاوره و تجویز برنامه‌تمرینی راه‌اندازی نظام جامع باشگاه‌داری و خدمات ورزشی تدوین و اجرای طرح جامع تعریف و طبقه‌بندی مشاغل ورزشی استفاده از تجربه‌های موفق دیگر کشورها در حوزه اشتغال در ورزش تعدد نهادها و مراکز سیاست‌گذاری اشتغال در صنعت ورزش ارائه برنامه جامع و عملیاتی اشتغال در صنعت ورزش ایجاد ثبات در سیاست‌گذاری‌های اشتغال دانش‌آموختگان</p>
عوامل زمینه‌ای	<p>تحریم‌های بین‌المللی بر بخش‌های مختلف اقتصاد کشور تقاضای پایین اقتصاد و بازار کار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی دانش‌بری پایین فعالیت‌های اقتصادی و کارآفرینی در ایران پایین بودن سهولت انجام کسب‌وکار و کارآفرینی در اقتصاد ایران عدم شفافیت مالی و پرداخت‌های عادلانه در صنعت ورزش تأسیس بانک ورزش جهت حمایت مالی از اشتغال در ورزش</p>
عوامل اقتصادی و مالی	<p>لزوم ارتباط دانشگاه با صنعت به‌عنوان موتور محرک توسعه دانش و فناوری توسعه تعاملات برون‌سپاری دانشکده‌های علوم ورزشی با سایر سازمان‌ها آموزش نیروی انسانی متخصص و کارآمد موردنیاز صنعت ورزش لزوم تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه‌ها لزوم تحقیقات مشترک بین دانشگاه، صنعت و سازمان‌های ورزشی تدوین طرح مهارت‌آموزی دانشجویان علوم ورزشی در محیط کار واقعی ارتقای بهره‌وری و فناوری دانش‌آموختگان از طریق جذب در صنعت ورزش</p>
عوامل زمینه‌ای	<p>مدیریت منابع در صنعت ورزش مدیریت تغییر، تحول و تعارض در صنعت ورزش مدیریت دانشی و بهره‌وری در صنعت ورزش قانون‌مداری، اخلاق‌گرایی و حرفه‌ای‌گرایی در صنعت ورزش نظام‌مند شدن مدیریت صنعت ورزش تعریف دوره‌های کاربردی در چارچوب نظام صلاحیت حرفه‌ای در ورزش</p>
عوامل فناوری و تکنولوژیکی	<p>حمایت از استارت‌آپ‌های ورزشی با توسعه اکوسیستم نوآوری تشکیل واحدهای فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت ورزش توسعه برگزاری نمایشگاه‌های sportex در سطح محلی، ملی و منطقه‌ای توسعه برگزاری فستیوال نوآوری‌های صنعت ورزش و توانبخشی برگزاری رویدادهای ایده‌تا اجرا و استارت‌آپ‌ویکندهای ورزشی</p>

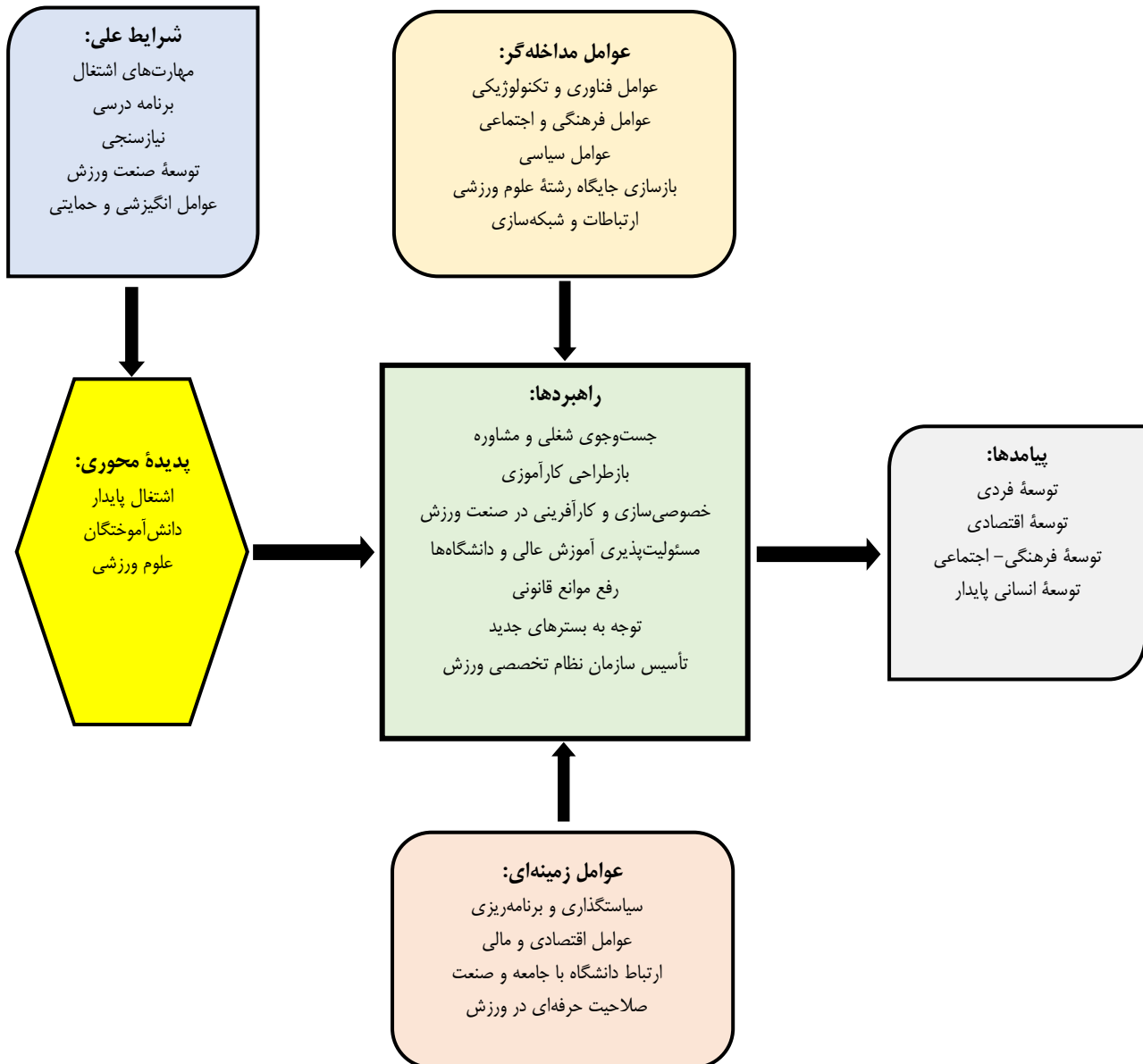

عوامل فرهنگی و اجتماعی	نقش مهم رسانه‌ها در آگاهی‌رسانی و تبلیغات اشتغال در ورزش فضای مطلوب فرهنگی و اجتماعی جهت رشد خدمات ورزشی نگرش مثبت جامعه به ارائه خدمات نوین ورزشی بهبود آگاهی جامعه از فواید ورزش در نظام سلامت و اشتغال جوانان منزلت اجتماعی شغل‌های ورزشی به‌عنوان ارزش در جامعه
عوامل بازسازی جایگاه رشته علوم ورزشی مداخله‌گر	عدم درک صحیح از جایگاه واقعی علوم ورزشی در جامعه توسعه قابلیت‌های علوم ورزشی از طریق تبلیغات و آگاه‌سازی تدوین طرح توانمندسازی و اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان علوم ورزشی توسعه کمی و نامتناسب علوم ورزشی با نیازمندی‌ها و الگوی توسعه کشور لزوم استفاده از ظرفیت علوم ورزشی در نظام سلامت جامعه
ارتباطات و شبکه‌سازی	تأسیس انجمن دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران ایجاد شبکه ارتباط و تعامل بین دانش‌آموختگان علوم ورزشی اطلاع‌رسانی به دانش‌آموختگان علوم ورزشی در خصوص نیازهای بازار کار شبکه‌سازی میان دانشکده‌های علوم ورزشی موفق در زمینه اشتغال توجه به دیپلماسی ورزشی و توسعه ارتباطات بین‌المللی برگزاری نشست‌های تخصصی اشتغال در ورزش
عوامل سیاسی مداخله‌گر	نبود جایگاه ورزش در اولویت اشتغال‌زایی سیاستمداران عدم آگاهی دولتمردان از اهمیت صنعت ورزش در اشتغال‌زایی عدم ارتباط و هماهنگی مناسب بین دولت، دانشگاه و صنعت ورزش ضعف دیپلماسی اقتصادی ورزشی در یافتن بازارهای جدید دخالت غیرحرفه‌ای افراد و جریانات سیاسی در حوزه ورزش ضعف مدیریت همکاری‌های بین‌المللی در حوزه صنعت ورزش
جستجوی شغلی و مشاوره	فعال‌سازی هسته مشاوره و هدایت شغلی در دانشکده‌های علوم ورزشی معرفی فرصت‌های شغلی بالقوه و بالفعل به دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایجاد مراکز مشاوره و توانمندسازی دانش‌آموختگان در کسب و کارهای ورزشی ایجاد مراکز تخصصی کاریابی در صنعت ورزش
بازطراحی کارآموزی	اصلاح نظام کارآموزی دانشجویان علوم ورزشی بر اساس استانداردها اختصاص اعتبار ویژه برای کارآموزی و ارتقای مهارت دانشجویان علوم ورزشی تقویت دوره کارآموزی دانشجویان علوم ورزشی در عرصه واقعی اشتغال تشویق استادان برای مشارکت مؤثر در امر کارآموزی دانشجویان علوم ورزشی
اقدامات و راهبردها	تأمین بستر مناسب جذب سرمایه‌گذاری در صنعت ورزش اجرای دقیق خصوصی‌سازی در ورزش بر اساس برنامه ششم توسعه توسعه بخش خصوصی و کاهش تصدی‌گری دولت در ورزش توسعه نظام کارآفرینی در ورزش معرفی اکوسیستم کارآفرینی و اشتغال در ورزش به دانشجویان و دانش‌آموختگان اعطای مجوز مشاغل حرفه‌ای در ورزش با اولویت دانش‌آموختگان علوم ورزشی
مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه‌ها	توسعه مهارت‌های فردی، شغلی، فنی و حرفه‌ای دانشجویان علوم ورزشی توسعه دوره‌های آموزشی ارتباط با سرمایه‌گذار در صنعت ورزش توسعه دوره‌های آموزشی راه‌اندازی کسب‌وکار ورزشی پیمایش مستمر و نظام‌مند اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی همکاری با سازمان فنی‌و حرفه‌ای جهت آموزش دانشجویان علوم ورزشی تشکیل هسته‌های اشتغال جهت مهارت‌ورزی دانشجویان علوم ورزشی هدایت دانشگاه‌ها به نسل سوم (کارآفرین) و چهارم (ارتباط با جامعه و صنعت)

رفع موانع قانونی	<p>اعطای مجوز کلینیک ورزشی به دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>رفع موانع توسعه شرکت‌های تعاونی و دانش‌بنیان در صنعت ورزش</p> <p>ایجاد ضمانت مالی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش</p> <p>جلوگیری از انحصارگرایی در مشاغل ورزشی</p> <p>رفع موانع قانونی دسترسی به تسهیلات بانکی اشتغال‌زایی در ورزش</p> <p>تصویب قوانین حمایتی از اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>رفع موانع (اجرایی، سیاسی و اقتصادی) خصوصی‌سازی صنعت ورزش</p>
توجه به بسترهای جدید	<p>ایجاد انجمن خیرین ورزشی و جلب حمایت آنها از اشتغال‌زایی</p> <p>راه‌اندازی مراکز نوآوری و ایده‌یابی در دانشکده‌های علوم ورزشی</p> <p>ایجاد آژانس‌های گردشگری ورزشی</p> <p>تأسیس شرکت‌های خدمات ورزشی در نظام تعاون کشور</p> <p>ایجاد پارک‌های علم و فناوری در صنعت ورزش</p> <p>شناسایی و معرفی مشاغل سبز در ورزش</p> <p>معرفی کسب‌وکارهای پلتفرمی در ورزش به دانشجویان علوم ورزشی</p>
اقدامات و راهبردها	<p>رصد مستمر ظرفیت‌های محیطی و بازار کار محلی و منطقه‌ای صنعت ورزش</p> <p>تنظیم امور مربوط به مشاغل و حرف ورزشی</p> <p>احراز صلاحیت‌های شغلی و حرفه‌ای در ورزش</p> <p>نظارت بر اجرای صحیح پروژه‌ها و خدمات ورزشی</p> <p>ارائه خدمات فنی و تخصصی ورزشی به جامعه</p> <p>ایجاد فرصت‌های کارورزی و شغلی برای دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>واگذاری امور تخصصی در ورزش به متخصصان علوم ورزشی</p>
تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش	<p>اشتغال‌زایی و رفع معضل بیکاری برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>عدم گرایش دانش‌آموختگان علوم ورزشی به مشاغل غیرمرتبط</p> <p>احساس مفید بودن و عدم پشیمانی از تحصیل در رشته علوم ورزشی</p> <p>ایجاد امنیت شغلی برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>افزایش بهره‌وری دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>توانمندسازی دانش‌آموختگان علوم ورزشی به اشتغال‌زایی و اشتغال‌پذیری</p>
توسعه فردی	<p>جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های ملی در حوزه آموزش و ورزش</p> <p>جلوگیری از مهاجرت نخبگان علوم ورزشی</p> <p>رشد و رونق سرمایه‌گذاری و خصوصی‌سازی در صنعت ورزش</p> <p>افزایش سهم صنعت ورزش در تولید ناخالص ملی (GDP)</p> <p>دستیابی به ثبات و پایداری اشتغال در صنعت ورزش</p>
پیامدها	<p>اعتماد و باور جامعه به فواید و کاربردی بودن رشته علوم ورزشی</p> <p>سبک زندگی فعال و ارتقای سلامت‌محوری در جامعه</p> <p>آگاهی جامعه از پتانسیل و ظرفیت‌های صنعت ورزش در اشتغال‌زایی</p> <p>افزایش سواد حرکتی و ورزشی در جامعه</p> <p>کاهش بزهکاری و هنجارشکنی در جامعه</p>
توسعه فرهنگی و اجتماعی	<p>ایجاد اشتغال پایدار و متوازن برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>توسعه ارزش‌های انسانی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>توسعه صفات و قابلیت‌های انسانی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p> <p>توسعه اطلاعات و دانایی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی</p>
توسعه انسانی پایدار	

¹ Gross Domestic Product

در مرحله کدگذاری انتخابی، پس از بحث و بررسی درباره نتایج به‌دست‌آمده از مرحله کدگذاری باز و محوری، مشورت با متخصصان و صاحب‌نظران موضوع و مرور و بررسی مکرر نتایج پژوهش در خصوص مفاهیم، زیرطبقات و طبقات اصلی و جاسازی مقوله‌های آشکارشده در قالب ابعاد شش‌گانه مدل پارادایمی با روابطی که بین آنها وجود دارد، به‌صورت عوامل علی (۵ مقوله)، عوامل زمینه‌ای (۴ مقوله)، عوامل مداخله‌گر (۵ مقوله)، راهبردها (۷ مقوله)، پیامدها (۴ مقوله) و پدیده محوری، درنهایت الگوی اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران به‌صورت شکل ۱، به‌دست آمد.

شکل ۱. الگوی اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی

بحث و نتیجه‌گیری

نرخ پایین اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی موجب شده است تا موضوع اشتغال به یک موضوع محوری تبدیل شده و برنامه‌های مختلفی برای بهبود آن به اجرا گذاشته شود (وزارت عتف، ۲۰۱۹). از این رو محقق امیدوار است یافته‌های این پژوهش بتواند ابزار مناسبی برای تصمیم‌گیری‌ها در حوزه اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی فراهم سازد. نتایج پژوهش در حوزه عوامل علی، از تأثیرگذاری برنامه درسی و مهارت‌های مورد نیاز اشتغال دانشجویان علوم ورزشی خبر می‌دهند، این در حالی است که برنامه درسی، قلب نظام آموزشی است و باید بتواند نیازهای واقعی جامعه را بشناسد و بر اساس یک اجماع مناسب و در نظر گرفتن تمام ذی‌نفعان تهیه و تنظیم شود (تجری و همکاران، ۲۰۱۹). از طرفی، چالش‌های موجود در راستای مهارت‌افزایی و اشتغال فارغ‌التحصیلان را می‌توان ناشی از ناهمخوانی برنامه‌ها و متون درسی با نیازهای واقعی بازار کار و نبود مهارت‌های عمومی و شغلی برشمرده (وزارت عتف، ۲۰۱۹). مقوله نیازسنجی، نیز به‌عنوان یکی دیگر از عوامل علی، باید در تمام ارکان آموزش عالی مورد توجه قرار گیرد، علاوه بر این، توسعه صنعتی نیازمند نیازسنجی مناسب است، چراکه ارتباط دانشگاه و صنعت فرایندی است که در طول زمان شکل گرفته و برگرفته از نیازها و ضرورت‌های محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی است (تجری و همکاران، ۲۰۱۹). مقوله توسعه صنعت ورزش نیز به‌عنوان یکی دیگر از عوامل علی مطرح شد. در ایران صنعت ورزش شامل تمام افراد، مشاغل و کسب‌وکارهایی می‌شود که یا به‌طور مستقیم به خلق فعالیت‌های ورزشی منجر می‌شوند یا از خلق فعالیت‌های ورزشی پشتیبانی می‌کنند. در این زمینه خسرومنش و همکاران (۲۰۱۹)، از مقوله «خلق فعالیت‌های ورزشی» به‌عنوان بخش اصلی صنعت ورزش ایران نام بردند که در این زمینه نهادهای دولتی، عمومی، خصوصی و نظامی نقش مؤثری در خلق انواع فعالیت‌های ورزشی داشته و به تناسب در توسعه صنعت ورزش ایران تأثیرگذارند. عوامل انگیزشی و حمایتی نیز از دیگر مقوله‌های مهم عوامل علی معرفی شد. تمرکز اصلی این برنامه‌ها افزایش تعهد و انگیزه جست‌وجوی شغلی در میان دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی است. در این زمینه نتایج مطالعات انجام‌گرفته در کشورهای کانادا، انگلستان، ایالات متحده و شمال اروپا حاکی از نتایج قابل قبول برنامه‌های انگیزشی و حمایتی در بازار کار است (بهنیا، ۲۰۱۸). نتایج این بخش از پژوهش با نتایج مطالعات درویشان و همکاران (۲۰۱۹)، تجری و همکاران (۲۰۱۹)، نصرت و ناز (۲۰۱۸) و هربرت و همکاران (۲۰۲۰)، با تأکید بر جایگاه برنامه درسی و مهارت‌های اشتغال، خسرومنش و همکاران (۲۰۱۹)، قربانی و صفری (۲۰۲۰) و راتن (۲۰۱۹) با تأکید بر جایگاه صنعت ورزش، و با مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۹) و قربانی و صفری (۲۰۲۰) با تأکید بر عوامل انگیزشی و حمایتی، به‌منظور بهبود اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی همخوان است.

از طرفی، نتایج پژوهش در حوزه عوامل زمینه‌ای نشان‌دهنده مؤلفه‌های متعددی است، از جمله سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مناسب در این حوزه به‌منظور ایجاد حمایت‌های همه‌جانبه ضروری به‌نظر می‌رسد. بنابراین تحقق حداکثری هدف ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی در گرو هماهنگی سیاست‌های آموزش عالی با سیاست‌های اقتصادی، اشتغال، علم و فناوری و سیاست‌های صنعتی و تجاری است. از این رو در راستای تحقق آن، تدوین برنامه جامع اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان علوم ورزشی ضروری است تا از حرکت‌های جزیره‌ای و پراکنده و فاقد خاصیت هم‌افزایی در ایجاد اشتغال پایدار در صنعت ورزش اجتناب کرد. همچنین در این حوزه نباید مقوله عوامل اقتصادی و مالی را نادیده گرفت، چراکه مصاحبه‌ها نشان دادند که شرایط اقتصادی و مالی جامعه و کشور در ایجاد اشتغال پایدار مهم و تأثیرگذارند. در این زمینه گوس^۱ (۲۰۱۹)، پس از بررسی رشد اقتصادی و اشتغال در کشورهای شرق آسیا از عدم اشتغال‌زایی مناسب و شایان توجه به‌دلیل رشد اقتصادی پایین و نبود منابع مالی کافی در این کشورها خبر داد. از طرفی، مقوله ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. امروزه ارتباط صنعت و دانشگاه به‌عنوان موتور محرک توسعه دانش و فناوری محسوب می‌شود. همچنین برقراری ارتباط منسجم و سازمان‌یافته بین دانشگاه، جامعه و صنعت از نیازهای اساسی کشور است و این مهم تأثیرات جدی بر هدفمند بودن آموزش‌ها و اشتغال دانش‌آموختگان خواهد داشت (وزارت عتف، ۲۰۱۹). افزون بر این به‌منظور تحقق نظام صلاحیت حرفه‌ای در ورزش باید اقدامات، سازوکارها و تعاملات بین‌نهادی که به ایجاد، توسعه و به رسمیت شناختن یک

¹ Ghose

صلاحیت منجر می‌شود، ساماندهی شود. نتایج این بخش از پژوهش با مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۴)، تجری و همکاران (۲۰۱۹) و قربانی و صفری (۲۰۲۰)، با تأکید بر سیاستگذاری و برنامه‌ریزی و لزوم ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت، پژوهش قربانی و صفری (۲۰۲۰) و گوس (۲۰۱۹) با تأکید بر عوامل اقتصادی و مالی، به‌منظور بهبود اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی همسوست.

از سوی دیگر، نتایج پژوهش در حوزه عوامل مداخله‌گر، نشان‌دهنده مؤلفه‌های متعددی از جمله عوامل فناوری است. از این‌رو توجه ویژه به فناوری نوین در حوزه ورزش و حرکت به‌سوی تولید محصولات و کالاهای ورزشی باید از راهبردهای مؤسسات علمی و سازمان‌های ورزشی کشور باشد (اسمعیلی، ۲۰۱۸). از طرفی پایداری اشتغال در جامعه مستلزم حرکت روی ریل فناوری و فراگیری سواد مهارتی است (ذبیحی و همکاران، ۲۰۱۸). در خصوص مقوله عوامل فرهنگی و اجتماعی می‌توان به نقش مهم رسانه‌ها در آگاهی‌رسانی در زمینه اشتغال در ورزش، توسعه فرهنگ ورزش و اشتغال‌زایی در صنعت ورزش اشاره کرد (جدول ۳). در کنار این عوامل، شاخص‌های سیاسی مانند کاهش تصدی‌گری دولت در بخش اشتغال دانش‌آموختگان آموزش عالی و نبود جایگاه ورزش در اولویت اشتغال‌زایی سیاستمداران نیز مطرح است (جدول ۳). علاوه‌بر این، تحریم‌های سیاسی و اقتصادی یکجانبه و چندجانبه‌ای که از سوی سازمان‌ها و کشورهای مختلف بر کشور اعمال شده است، تعادل بازار کار را مختل کرده است (عزتی و همکاران، ۲۰۱۹). از طرفی، در کنار بازسازی جایگاه رشته علوم ورزشی و لزوم توسعه قابلیت‌های آن در جامعه، باید به ارتباطات و شبکه‌سازی نیز توجه داشت. در این زمینه ایجاد نظام اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی به ذی‌نفعان در خصوص وضعیت اشتغال هریک از رشته‌های دانشگاهی و همچنین رصد آمار و اطلاعات رشته‌های آموزشی می‌تواند در کاهش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی مؤثر باشد (وزارت عتف، ۲۰۱۹). نتایج این بخش از پژوهش با نتایج مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۴) و مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۹) با تأکید بر جایگاه حوزه فناوری، پژوهش‌های رستمی (۲۰۱۶) و قربانی و صفری (۲۰۲۰) با تأکید بر جایگاه عوامل سیاسی، پژوهش‌های تجری و همکاران (۲۰۱۸) و قربانی و صفری (۲۰۲۰) با تأکید بر جایگاه ارتباطات و شبکه‌سازی و لزوم بازسازی جایگاه رشته تحصیلی در جامعه همخوان است.

همچنین نتایج پژوهش در حوزه اقدامات و راهبردها، نشان‌دهنده مؤلفه‌های متعددی است. در این میان، مشاوره و جست‌وجوی شغلی، تأثیرات مثبتی بر اشتغال افراد دارد و اگر به‌خوبی طراحی و اجرا شوند، احتمال یافتن شغل را در کوتاه‌مدت افزایش می‌دهند. در این خصوص مطالعه‌ای در دانمارک و سوئد نشان می‌دهد که نرخ اشتغال افرادی که از خدمات مشاوره و جست‌وجوی شغلی استفاده کرده‌اند، ۳۰ درصد بیش از گروه کنترلی است که این خدمات را دریافت نکرده بودند (بهنیا، ۲۰۱۸). از طرفی، مقوله بازطراحی کارآموزی نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. به‌نظر می‌رسد مؤثرترین راه برای کاهش فاصله و شکاف موجود بین دانشگاه، جامعه و صنعت، ارتباط و همکاری دوجانبه دانشگاه با سازمان‌ها، صنایع و دستگاه‌های اجرایی جامعه بوده و بارزترین مصداق تلاش برای ایجاد این همکاری و تعامل سازنده، واحدهای کارآموزی رشته‌های مختلف تحصیلی است (مرادی و دلشاد، ۲۰۱۷). یکی دیگر از راهبردهای مهم جهت تحقق اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی، توسعه خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش است. در این زمینه رضوی و همکاران (۲۰۲۱)، در تحقیق خود به اهمیت کارآفرینی و خصوصی‌سازی در ورزش با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی به‌عنوان بهترین راهبرد توسعه اشتغال‌زایی تأکید می‌کنند. در خصوص مقوله مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه‌ها، باید گفت جذب دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور در بازار کار منوط به داشتن توانایی‌ها و ویژگی‌هایی است که بخشی از آنها باید در طول تحصیل در دانشگاه ایجاد شود؛ که به‌نظر می‌رسد نبود تناسب بین فرایندها و برنامه‌های درسی دانشگاهی با مهارت‌ها و توانایی‌های مورد نیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل موفق نبودن دانش‌آموختگان در کارایی و اشتغال است (مرادی و دلشاد، ۲۰۱۷). از طرفی، توجه به بسترهای جدید در حوزه ورزش می‌تواند در ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ثمربخش باشد. به‌طور مثال استارت‌آپ‌ها به‌دلیل نقش آنها در ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی در سطوح ملی و منطقه‌ای به‌عنوان بازیگران کلیدی توسعه اقتصادی در

نظر گرفته می‌شوند (کین، ۲۰۱۰). همچنین می‌توان به تأسیس شرکت‌های خدمات ورزشی در قالب نظام تعاون اشاره کرد. در این زمینه نوش‌آبادزاده، مرادپور و خانی (۲۰۱۹)، به ضرورت ایجاد و توسعه کلینیک‌های مشاوره و توانمندسازی کسب‌وکارهای تعاونی نیز تأکید کردند. یکی دیگر از راهبردهای پیشنهادشده، «تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش» است. در این زمینه مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۷)، بر ضرورت تشکیل «سازمان نظام تخصصی ورزش» در راستای ارتقا و ساماندهی اشتغال در ورزش کشور تأکید کرده است. با این اوصاف، خلأ تشکیل سازمان نظام تخصصی ورزش، به‌مثابه یک حرفه و تخصص با دامنه فعالیت گسترده که از یک سو علمی بوده و از سوی دیگر متکی به تجربه است، در راستای اشتغال‌زایی و کارآفرینی، ارائه مطلوب خدمات ورزشی، هدایت، نظارت و رسیدگی به امور مربوط و در نهایت سالم‌سازی محیط‌های ورزشی کاملاً مشهود است (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۲۰۱۷). نتایج این بخش از پژوهش با مطالعات مرادی و دلشاد (۲۰۱۷)، درویش‌ن و همکاران (۲۰۱۹) و تجری و همکاران (۲۰۱۹) با تأکید بر جایگاه کارآموزی، با مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۴)، رستمی (۲۰۱۶)، رضوی (۲۰۱۸)، قربانی و فراهانی (۲۰۱۹)، نگهداری و همکاران (۲۰۱۹)، نیازی و همکاران (۲۰۲۰)، قربانی و صفری (۲۰۲۰) و راتن (۲۰۱۹) با تأکید بر جایگاه توسعه خصوصی‌سازی و کارآفرینی، با مطالعات تجری و همکاران (۲۰۱۹) و مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۴) با تأکید بر مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه، با مطالعات نوش‌آبادزاده و همکاران (۲۰۱۹) و مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۹) با تأکید بر اهمیت مشاوره شغلی، نظام تعاون و استارت‌آپ‌ها و با مطالعه مرکز پژوهش‌های مجلس (۲۰۱۷) با تأکید بر تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش همخوان و همسوست.

در مقوله پیامدها و با توجه به مباحث ارائه‌شده و در صورت توجه به همه عوامل ذکرشده می‌توان امید داشت که آموزش عالی با این روند دارای پیامدهای مثبتی در حوزه اشتغال پایدار باشد و زمینه لازم برای اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی فراهم آید؛ این پیامدها هم می‌توانند به‌صورت توسعه فردی مانند بهبود وضعیت اشتغال پایدار، ایجاد امنیت شغلی و افزایش بهره‌وری دانش‌آموختگان علوم ورزشی و هم به‌صورت توسعه اقتصادی مانند جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های ملی و مهاجرت نخبگان علوم ورزشی و همچنین به‌صورت توسعه فرهنگی و اجتماعی مانند آگاهی جامعه از پتانسیل و ظرفیت‌های صنعت ورزش در اشتغال‌زایی و کاهش بزهکاری و هنجارشکنی در جامعه به‌وقوع بپیوندند (جدول ۳). در این زمینه رضوی و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهش خود به «وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب امید به اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی» که می‌تواند به نارضایتی، احساس بیهودگی، پدیده فرار مغزها و مهاجرت نخبگان علوم ورزشی منجر شود، نیز اشاره کردند. افزون‌بر این امروزه هدف نهایی هر کشوری دستیابی به توسعه انسانی پایدار است و این هدف بدون توسعه یادگیری مادام‌العمر، آموزش عالی فراگیر، اشتغال پایدار و کارآفرینی مؤثر دانش‌آموختگان آموزش عالی تحقق نخواهد یافت (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۲۰۱۴). از این رو در توسعه اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی، ابتدا باید به تغییر نقش‌ها در یک فرایند از دانشجویی به دانش‌آموختگی، جویای کار و شاغل به‌صورت محوری توجه کرد؛ سپس باید ارتباط ساختاری - کارکردی بین محیط‌های مربوط به هریک از این نقش‌ها (از دانشگاه تا صنعت) تقویت شود (رضوی و همکاران، ۲۰۲۱).

در جمع‌بندی کلی، شایان ذکر است که متأسفانه به‌دلیل نبود بازخوردهای مناسب از نیازهای فعالیت‌ها و شغل‌ها به محتوای رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های آموزشی در دانشگاه، این هماهنگی به‌طور خودکار حاصل نمی‌شود که موجب عدم تطبیق بین مهارت‌های دانش‌آموختگان علوم ورزشی با مهارت‌های مورد نیاز بازار کار و در نتیجه افزایش بیکاری در بین این افراد خواهد شد. از این رو بازنگری در سیستم آموزش، هدایت و اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی و تحلیل محیط اشتغال در ورزش کشور ضرورت دارد (رضوی و همکاران، ۲۰۲۱). در این زمینه پیشنهاد می‌شود که با توجه به افزایش تعداد دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی، توجه بیشتری به کیفیت مهارت‌های اشتغال‌زایی و اشتغال‌پذیری دانشجویان این رشته و ارتباطشان با تقاضای نیروی کار در محیط کار واقعی شود. از طرفی هماهنگی بین سیاست‌های آموزش عالی و سایر حوزه‌ها از جمله اشتغال، علم و فناوری و اقتصاد از اهمیت زیادی برخوردار بوده که هدف مذکور در گروی اصلاح سیاست‌های اشتغال، توسعه صنعت ورزش، هدفمند کردن سیاست‌های مالی و تجاری حوزه ورزش به سمت توسعه فعالیت‌های تخصص‌بر و تشویق کارفرمایان به استفاده بیشتر از دانش‌آموختگان علوم ورزشی است.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از صاحب‌نظران علمی و دانشگاهی که با ارائه نظرات ارزشمند در اجرای این تحقیق همکاری کردند، تشکر و قدردانی کنند.

References

- Aliabadi, E. Sajadi S M. (2021). Predicting the Employment and Unemployment Status of University Graduates in 2021. IC2016-Conference. Mazandaran. Iran. (In Persian)
- Behnia M. (2018). Active labor market intervention policies. Journal of Labor Market Management,3(28): 5- 40. (In Persian)
- Darvishan, A. Taslimi, M S. Hakimzadeh, R. (2019). Designing A Model of Employability Skills for Higher Education Graduates. Journal of Higher Education Curriculum Studies,10(19): 7 -39. (In Persian)
- Esmaili, M. (2018). Designing a commercialization model for the products of the Institute of Physical Education and Sports Sciences. Institute of Physical Education. (In Persian)
- Ezzati, M, Heidari, H, Moridi, P. (2019). Estimation of Economic Sanctions Effects on Employment of Agricultural Production. Qjerp, 27 (91) :289-322. (In Persian)
- Eurostat. (2022). [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment in sport](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_in_sport). Pp 1-11.
- Faizpour, M A. Muhaddith, S. (2018). Sustainable employment in the Iranian labor market. NPSE-Conference. Proceedings Archive. (In Persian)
- Ghorbani Ghahfarrokhi, L., & Farahani, A. (2020). Analysis of Government Investment on Employment of Graduates the MSC Degree in Physical Education of Public and Private Universities. Sport Management Study, 11 (58):103-18. (In Persian)
- Ghorbani, M H, Safari Jafarloo, H R.(2021). A Model for Development of Sport Careers in Iran. 3 8 (31) :55-72 (In Persian)
- Ghose, A K. (2019). Economic Growth and Employment in South Asia. In: Chaturvedi S., Saha S. (eds) Manufacturing and Jobs in South Asia. South Asia Economic and Policy Studies. Springer, Singapore; pp 197- 211.
- Herbert, I P. (2020). Andrew T.R. Jane L.G. Stephanie A.L. Graduate employability, employment prospects and workreadiness in the changing field of professional work. Journal of Management Education, 18(2): 1-13. <https://www.amar.org.ir/Portals/0/News/1401/nirroyekar01-2.pdf?ver=YdP5XI3-KggXQqpBaD3yEA%3d%3d>
- Ministry of Science, Research and Technology of the Islamic Republic of Iran. (2019). Performance report in the field of community and industry relations.pp1- 407. (In Persian)
- Negahdari, F. Ghahremantabrizi, K. Sharifian, I. Biabani, H.(2019). Identification and Ranking of the Dimensions of the Sports Entrepreneurial Ecosystem in Iran. Sport Management Studies, 11(57):79-104. (In Persian)
- Niazy, P. Nazari, R, azimzade, M. (2020). Developing the Model of Sustainable Development of Sport Entrepreneurship in Iran from the Perspective of Strategic Thinking Based on the Grounded Theory, 8 (29) :87-103 (In Persian)
- Noshabadzadeh, M. Moradpour, H. Khani, M. (2019). Necessities of creating and developing consulting and empowerment clinics for cooperative businesses in Iran. Journal of Labor Market Management, (37): 61- 183. (In Persian)
- Nusrat, M. Naz, K. (2018). Soft Skills for Sustainable Employment: Does it really Matter?. Journal of Management and Economics Invention,4(7): 1835-1837.

- [Kane, T J. \(2010\). The importance of startups in job creation and job destruction. Kauffman Foundation Research Series:Firm Formation and Economic Growth.:1-8.doi.org/10.2139/ssrn.1646934.](#)
- [Kim, M. \(2020\). How Phil Knight made Nike a leader in the sport industry: Examining the success factors. Sport in Society, 6\(2\): 1512-1523.](#)
- [Khosromanesh, R. Khabiri, M. Khanifar, H. Alidost Ghahfarokhi, E. Zarei Matin, H.\(2019\). Designing the Conceptual Model of Iran's Sports Industry. Sport Management Studies, 11 \(57\):17-38. \(In Persian\)](#)
- [Kokolakakis, T. \(2019\). Gratton C. The economic value of sport. In Ed.\), The SAGE handbook of sports economics, 5\(1\): 11-26.](#)
- [Moradi, H. Delshad, A H.\(2017\). Investigating the Relation between Internship and Apprenticeship Courses with Employment and Entrepreneurship. Journal of Management and Entrepreneurship Studies, \(3\) 42-60. \(In Persian\)](#)
- [Razavi, S. M. H., Boroumand, M. R., & Azimi Delarestaghi, A. \(2020\). Studying the Hope Status for Employment of Students and Graduates in Physical Education and Sport Sciences. Sport Management Studies, 12 \(61\):171-90. \(In Persian\)](#)
- [Razavi, S.M.H., Broumand, M.R., Fazli Darzi, A. Azimi Dalarstaggi, A.\(2021\). Employment system of physical education and sports science graduates with privatization approach. Institute of Physical Education and Sports Sciences. \(In Persian\)](#)
- [Research Center. \(2014\). An Analysis of the Employment Challenges of University Graduates. Islamic Consultative Assembly,pp 1-16. \(In Persian\)](#)
- [Rostami, M.\(2016\).The Job Fate and Employment and Entrepreneurship Challenges of Sports Science Graduates \[MSc\].Shahid Beheshti University of Tehran.](#)
- [Research Center.\(2019\). Challenges and Strategies for Production Prosperity in 2019. Islamic Consultative Assembly. pp 1-52. \(In Persian\)](#)
- [Ratten,V.\(2019\). Understanding the emergence of sport entrepreneurship: policy considerations and agenda setting. Journal of Entrepreneurship and Public Policy, 8\(1\):1-4.](#)
- [Research Center.\(2017\). Bill on the establishment of the specialized sports organization of the country. Islamic Consultative Assembly, \(10\):1-18. \(In Persian\).](#)
- [Research Institute of Physical Education and Sports Sciences. \(2021\). The first meeting of the joint working group on employment in sports. Tehran Iran.https://ssrc.ac.ir/fa/news/713.\(In Persian\).](#)
- [Tajari, M. Salehiimran, E. Mehralizadeh, Y. Alizadehsani, M.\(2019\). Designing a model for the reconstruction of the university system in educational sciences, with emphasis on the job creation approach. Journal of Job and Organizational Counseling, 41\(11\): 45-78. \(In Persian\)](#)
- [Zabihi, H. Shojaei, V. Hami, M.\(2018\). The Impact of Skill Literacy and Entrepreneurial Orientation on the Success of Sports Businesses. Communication Management in Sports Media, \(22\): 79-88. \(In Persian\).](#)